

(مُسْتَهْزِئُونَ) mustahzi'ūna sözünün semantik təhlili

1. Morfoloji quruluş

مُسْتَهْزِئُونَ (*mustahzi'ūna*) sözü ərəb dilində X feil babından (istaf'ala) düzəlmiş, cəmdə olan fəal iştirakçını (müfail) bildirən isimdir. Quruluşu belədir:

- **mu-** – fəaliyyət daşıyıcısını göstərir;
- **-sta-** – qəsdli və məqsədli hərəkət bildirən X forma əlavəsi;
- **-hzī-** – əsas kök (nüvə);
- **-ʾūna** – kişi cinsinin cəmdə, nominativ halında olan sonluq.

Yəni, *mustahzi'ūna* – "h-z-' kökündəki prosesi qəsdən həyata keçirənlər" deməkdir.

2. ه-ز-ع (h-z-' kökünün parçalanması və təhlili

Bu kökün hərfləri aşağıdakı kimi semantik yüklərə malikdir:

Hərflər	Semantik mənası
ه (h)	Daxildən çıxış, buxarlanma, daxilindəkini açma
ز (z)	Titrəyiş, parçalanma, çoxyönlülük
ع (' - hāmzə)	Daxilə nüfuzetmə, kəskin və ani keçid

Bu strukturun ümumi mənası:

"Məlumatın və ya məzmunun təkrar daxil olub-çıxması, onu deformasiyaya uğratmaqla şüur sahəsinə nüfuz etmə prosesi."

Sadə "gülmək", ya da "istehza" mənası bu kompleks mənanı əhatə etmir. Burada yalanın strateji şəkildə yerləşdirilməsi və sabitliyin pozulması prosesi ifadə olunur.

3. 2:14 sətirindəki kontekst

مُسْتَهْزِئُونَ نَحْنُ إِنَّمَا

İnnəmā nahnu mustahzi'ūna

"Həqiqətən, biz mustahzi'ūna-yıq."

Bu cümlə iki qütblü qrup arasında qarşılaşdırma yaradır:

Bir tərəfdə آمَنَّا (*āmannā*) – "biz sabitləşdik", digər tərəfdə isə mustahzi'ūna – "biz sistemə daxil olub onu təhrif edənlərik".

Beləliklə, *mustahzi'* – burada adi istehza deyil, dəyişdirici və sabitliyi pozan məntiq daşıyıcısıdır.

4. Struktur-semantik qarşılıq və məntiq

Müəllif ayənin simmetrik quruluşunda sözləri qütblərə yerləşdirir:

Qütb	Açar söz	Məntiq
1	آمَنَّا (<i>āmannā</i>)	sabitləşmə prosesi
2	مُسْتَهْزِئُونَ (<i>mustahzi'ūna</i>)	parçalanma, çoxməqsədliklik, təhrif

Bu, göstərir ki, mustahzi'ūna — "sabitlik" və "doğru qəbul" tərsinə fəaliyyət göstərən, daxili yönləndirən agentlərdir.

Bu qarşılıqlar digər ayələrlə də möhkəmləndirilir:

- laqū ↔ khalaw
- āmannā ↔ mustahzi'ūna
- qālū ↔ 'ilā → shayātīn
-

5. Nəticə

mustahzi'ūna sözünün semantik təhlili göstərdi ki:

Müəllif, mətnin daxilində dəyişən semantik məna yaradan, yəni sabit mənaya malik olmayan agentləri ifadə edir. Hələlik, biz buna "çoxmənalılıq" deyək.